

Міністерство освіти і науки України
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра германської і фіно-угорської філології

КУРСОВА РОБОТА

з лінгвістики

на тему: **Семантичні та функціональні властивості
неособових форм англійських та українських
дієслів**

Студентки 3 курсу групи Па 08-21
Факультету германської філології і перекладу
Напрямку підготовки 035 “Філологія”
Спеціальності Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська
Мірошниченко Марії Романівни
Керівник **Березенко В.М.**,
кандидат філологічних наук, доцент

Національна шкала _____
Кількість балів: _____ Оцінка: ЄКТС _____

Члени комісії

_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)

м. Київ – 2024 р.

Ministry of Education and Science of Ukraine
Kyiv National Linguistic University
Department of Germanic and Finno-Ugric Philology

COURSE PAPER

**Semantic and functional properties of Non-Finite forms of the
English and Ukrainian verbs**

MARIIA MIROSHNYCHENKO

Group Pa 08-21

Germanic Philology and Translation Faculty

Research Adviser

Assoc. Prof. **VICTORIYA BEREZENKO**

PhD (Linguistics)

Kyiv –2024

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ НЕОСОБОВИХ ФОРМ ДІЄСЛІВ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ	7
1.1 Класифікація мов за синтаксичним та морфологічними критеріями	7
1.2 Будова сучасних англійської та української мов	8
1.3 Лексико-граматичні класи слів у порівнюваних мовах	9
1.4 Дієслово у зіставляваних мовах.....	12
1.5 Неособові форми дієслів у порівнюваних мовах, їх типи	14
Висновки до Розділу 1.....	14
РОЗДІЛ 2.	
СЕМАНТИЧНІ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ НЕОСОБОВИХ ФОРМ АНГЛІЙСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ДІЄСЛІВ	16
2.1. Інфінітив.....	16
2.1.1. Семантичні та функціональні риси в англійській мові	16
2.1.2. Семантичні та функціональні риси в українській мові	18
2.2. Дієприкметник та дієприслівник	19
2.2.1. Семантичні та функціональні риси в англійській мові	20
2.2.2. Семантичні та функціональні риси в українській мові	21
2.3. Герундій та його аналоги в українській мові	23
2.3.1. Семантичні та функціональні риси в англійській мові	23
2.3.2. Семантичні та функціональні риси еквівалентів герундія в українській мові	24
Висновки до Розділу 2.....	25
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	26
RÉSUMÉ / РЕЗЮМЕ	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	28
ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	31

ВСТУП

Дана курсова робота присвячена вивченню семантичних та функціональних властивостей неособових форм англійських та українських дієслів. Актуальність роботи полягає в тому, що дослідження зазначеної проблематики здійснюється в контексті порівняльної типології англійської та української мов. Зіставна граматики є важливим напрямом дослідження в лінгвістиці, що вивчає прагматичні особливості мовних одиниць з метою виявлення їхніх збігів і розбіжностей. Вивчення зіставної граматики спрямоване на вміння здійснювати компаративний аналіз частин мови в межах зіставляваних мов, а саме – англійської та української мов. Окрім вищезазначеного, дана наука дає змогу аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію і характеризувати мовні явища та процеси, що їх зумовлюють у компаративному аспекті, зіставляти самостійні та службові частини мови, визначати їхні ізоморфні та аломорфні риси з метою застосування даних навичок у продуктивних видах мовленнєвої діяльності.

Зіставна граматики, сприяє вивченню мови, так як порівнюючи граматичні структури різних мов, виявляючи їхні спільні та відмінні риси – ми розуміємо, які особливості мов сприяють на її використання та сприйняття. Тобто, зіставний аналіз рідної та іноземної мов допомагає у вивченні мовних особливостей.

Актуальність дослідження зумовлена тим, що мова є безперервним процесом мовлення, живим організмом, що постійно змінюється, а важливість вивчення семантичних та функціональних властивостей неособових форм англійських та українських дієслів полягає в їх необхідності для розуміння мовної системи обох мов та для подальшого вдосконалення методів викладання іноземних мов.

Неособові форми дієслів є важливим елементом мови, який використовується для вираження різних ситуацій та дій. Вони відіграють важливу роль у формуванні мовленнєвої компетенції та розвитку мовленнєвих навичок. **Предметом** дослідження є неособові форми англійських та

українських дієслів, включаючи їхні семантичні та функціональні властивості, а також вплив цих форм на мовленнєву діяльність та комунікацію. **Мета роботи** полягає в дослідженні семантичних і функціональних властивостей неособових форм дієслів в англійській та українській мовах. Поставлена мета передбачає виконання таких завдань дослідження:

- Класифікувати мови за синтаксичними та морфологічними критеріями;
- Визначити тип будови сучасних англійської та української мов;
- Дослідити лексико-граматичні класи слів у зіставлюваних мовах;
- Висвітлити значення дієслова у мовах, що зіставляються;
- Описати типи неособових форм дієслів у порівнюваних мовах;
- Проаналізувати семантичні та функціональні риси в інфінитиві, дієприкметнику та дієприслівнику, герундію (та його аналогів в українській мові) в зіставлюваних мовах.

Відповідно, для виконання поставлених завдань ми використали такі теоретичні та практичні **методи** дослідження:

- Індуктивний метод, який допомагає визначити напрямок дослідження від накопичення мовного матеріалу до його систематизації;
- Дедуктивний метод як загальнотеоретичний метод для підтвердження прийнятої гіпотези за допомогою отриманих даних;
- Теоретичний аналіз довідкової літератури відповідно до обраної теми;
- Метод лінгвістичного аналізу тексту для дослідження естетичної функції ін'юнктива;
- Контрастивний метод для з'ясування спільних і специфічних рис зіставлюваних мов;
- Описовий метод для характеристики та оцінки мовних фактів.

Новизна дослідження полягає у вивченні неособових форм дієслів зіставлюваних мов та їхнього впливу на мовленнєву діяльність та комунікацію.

Теоретична цінність цієї курсової роботи полягає в тому, що отримані дані можуть бути використані для подальшого вивчення неособових форм дієслів в англійській та українській мовах під час викладання лінгвістичних курсів у вищих навчальних закладах.

Практична цінність цієї роботи полягає в тому, що матеріали дослідження та висновки можуть бути застосовані викладачами та студентами, які вивчають іноземні мови та мовознавство в цілому. Запропонована методика опису неособових форм дієслів може слугувати основою для вивчення порівняльного аналізу англійської та української мов.

Окрім вищезгаданого, практична цінність також полягає в наступному:

- Розширення знань у галузі мовознавства та зіставної граматики, що сприяє кращому розумінню структури мови та її функціонування;
- Розуміння впливу неособових форм дієслів на мовленнєву діяльність та комунікацію, що сприяє кращому усвідомленню під час мовлення.

Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, резюме, списку використаних джерел та списку ілюстративного матеріалу.

Вступ містить короткий огляд теоретичних передумов, вибір теми, основну мету і завдання дослідження, теоретичний внесок і практичну цінність.

Розділ 1. «Теоретичні основи дослідження неособових форм дієслів в українській та англійській мовах» присвячено базовим поняттям з зіставної граматики, класифікації та будові сучасних порівнювальних мов та типам неособових форм дієслів.

Розділ 2. «Семантичні та функціональні властивості неособових форм англійських та українських дієслів» присвячено видам дієслів та їхнім зіставленням в компаративних мовах.

У **Загальних висновках** підбито підсумки дослідження та представлено найважливіші теоретичні та практичні результати.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ НЕОСОБОВИХ ФОРМ ДІЄСЛІВ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ

1.1 Класифікація мов за синтаксичним та морфологічними критеріями

За синтаксичними критеріями мови розрізняються а) за типом граматичного формування слова та б) за способом вираження предикативних відношень. Відповідно до типу граматичного формування слова мови існують синтетичні та аналітичні. **Синтетичні мови**, в яких граматичні відношення між словами виражаються формами самих слів (наприклад, українська). **Аналітичні мови**, в яких граматичні відношення виражені за допомогою прийменників. Для таких мов є характерним використання допоміжних слів і фіксований порядок слів (наприклад, як в англійській мові (S-V-O)).

За способом вираження предикативних відношень мови поділяються на номінативні, ергативні та пасивні. **Номінативні мови**, в яких підмет означає виконавця дії і виражається називним відмінком. **Ергативні мови**, в яких немає різниці в позиції між підметом і додатком в орудному відмінку. **Пасивні мови**, в яких ні підмет, ні додаток не мають граматичного значення в межах синтаксичної одиниці [1].

Відповідно до морфологічної класифікації, мови поділяються на 4 основних типи, а саме: Ізолюючий, Аглютинативний, Флективний, Полісинтетичний (Інкорпоративний). Варто зауважити, що в конкретній мові можуть бути присутні елементи різних типів, що робить їх не абсолютними.

Ізоляційні мови, які ще називають аморфними або безформними, позбавлені формотворчих морфем. Граматичні відношення в таких мовах виражені порядком слів.

До таких мов належать давньокитайська та в'єтнамська. Найяскравішим прикладом ізолюючої мови є китайська, яка є односкладовою та інваріативною. Слова не змінюються за допомогою закінчень чи префіксів, а

сенс виражається за допомогою контексту та інтонації. Китайське слово «*da*» може бути вживано як іменник «*велич*», прикметник «*великий*» та дієслово «*бути великим*». Точне значення залежить від місця в реченні, де стоїть це слово [1].

Аглютинативні мови, в яких творення слів здійснюється за допомогою суфіксів, префіксів та афіксів, що додаються до незмінних кореневих морфем. Характерними рисами аглютинативних мов є моносемантичні афікси та чітко визначений порядок елементів.

Прикладом такої мови є угорська. Угорське слово «*házakban*» складається з кореня «*ház*» у значенні «будинок», суфікса множини «*-ak*», префікса «*b*» як прийменника «*в*» та закінчення місцевого відмінка «*-ban*», що разом означає «в будинках» [5].

Флективні мови, в яких форма слова змінюється, щоб показати зміну значення або граматичної функції. Такі мови характеризуються зміною слів за відмінками, числом, часом тощо.

Українська, англійська, латинська мови є прикладом флективного типу. Нерідко у словах немає чіткої морфемної межі між коренем та частиною, що вказує на граматичне значення (наприклад, *mice* (*mouse* + *plural*)).

Полісинтетичні (Інкорпоративні) мови характеризуються можливістю слів поєднуватись та утворювати специфічні реченнєві структури без розрізнення слова або речення. Тобто декілька слів можуть бути поєднані, утворюючи одне словосполучення. Прикладом є сім'ї мов американських індіанців.

1.2 Будова сучасних англійської та української мов

Проаналізувавши структуру будови сучасних англійської та української мов можна виділити типологічно **домінуючі ознаки**. Такими ознаками є риси, що домінують на мовному рівні або у структурі порівнюваних мов. В українській мові – це закінчення, наприклад «*Ручка студента*», «*Зробив – зробила*», «*Біла ворона*», «*Затишний будинок*». В англійській мові це фіксований порядок слів («*Kate brought*», «*Mike brought*», «*The girl asked the*

boy out») та вживання прийменників («*Around the corner*», «*Behind the door*», «*On the floor*»).

На противагу домінантним рисам, існують також **рецесивні особливості**, що втрачають свою значущість та роль у мовленнєвих актах. Наприклад, в українській мові це збірні числівники (*обоє, обидва, обидві: обоє дітей, обидва чоловіки, обидві руки/руці*) [10].

На відміну від категорії числа, категорія відмінка в англійській мові завжди була спірною. Деякі вчені вважали, що в сучасній англійській мові є два відмінки (О. Есперсен, Б. Роговська), інші вважали, що відмінків чотири (М. Дойчбен), решта схилилась до того, що в англійській мові існує п'ять, шість і більше відмінків. Наприклад («*You know my mom's friend.*» – *Possessive case*) [10].

В зіставній граматиці існують такі поняття як ізоморфні та аломорфні риси. Вони дають розуміння того, що в порівнюваних мовах є спільне, а що відмінне. **Ізоморфні риси** – це спільні риси або явища в мовах при контрастивному аналізі. Прикладом ізоморфних рис в українській та англійській мовах є асиміляція, категорія числа, категорія особи, частини мови та існування речень тощо.

Аломорфні риси – це явища, які спостерігаються в одній мові і відсутні в іншій. Наприклад, герундій, дифтонги та аналітичні форми дієслова в англійській мові, які повністю відсутні в українській мові [1].

1.3 Лексико-граматичні класи слів у порівнюваних мовах

Основними морфологічними одиницями мови є частини мови. Частини мови — це лексико-граматичні класи слів, що відрізняються від інших класів своїми значеннями, властивими їм граматичними категоріями, основними синтаксичними функціями та засобами словотвору [6; 7]. В українській мові нараховують десять частин мов. З яких шість – самостійні, три – службові та вигук. До самостійних частин мови належать *іменник, дієслово, прикметник, займенник, числівник* та *прислівник*. До службових, відповідно – *сполучник,*

прийменник та *частка*. В англійській мові виділяють вісім частин мов, а саме: *noun, pronoun, verb, adjective, adverb, preposition, conjunction* та *article* [11].

Самостійні частини мови – це класи слів, що мають лексичне значення, можуть вказувати на предмети та явища і також на ознаки дії чи обставини. Важлива ознака самостійних частин мов полягає в наявності числа, роду, відмінку тощо, та вони завжди виступають головними чи другорядними членами у реченні.

Іменник як частина мови, використовується на позначення предмету, речі, природного явища чи істоти. Відповідає на питання «хто?» або «що?», найчастіше виступає головним членом речення – підметом.

Таблиця 1.1

Питання	Називає	Приклади	Синтаксична роль
Хто? Що?	Предмет, істоту, явище	<i>Пляшка,</i> <i>бетон, море,</i> <i>Василь</i>	Може виступати будь-яким членом речення, найчастіше – підметом або додатком.

Дієслово використовується на позначення дії (*сидіти, спати*) чи стану предмета (*написав, віддав*). Відповідає на питання «що робити?», «що зробити?».

Таблиця 1.2

Питання	Називає	Приклади	Синтаксична роль
Що робити? Що зробити?	Дію, стан предмету	<i>Кричу, приїдеш,</i> <i>написано</i>	Найчастіше виконує роль присудка, але інфінітив може виступати будь-яким членом речення.

Прикметник в реченні виражає ознаку предмета та використовується для опису таких характеристик, як: приналежність, колір, вік, час, запах тощо. Прикметник відповідає на питання «який?», «чий?».

Таблиця 1.3

Питання	Називає	Приклади	Синтаксична роль
Який? Чий?	Ознаку предмета	<i>Вчорашній,</i> <i>красномовний,</i> <i>сонячний</i>	Може виступати означенням, рідше – присудком.

Займенник позначає предмет, його кількість, ознаки але сам предмет не називає, використовується для запобігання тавтології. Відповідає на питання «хто?», «що?», «який?», «чий?», «скільки?».

Таблиця 1.4

Питання	Називає	Приклади
Хто? Що? Який? Чий? Скільки?	Предмет, кількість, ознаки	<i>Ви, тебе, себе, кожний,</i> <i>скільки, хтозна-який</i>

Числівник вказує на кількість предметів та їхній порядок при лічбі. Він відповідає на питання «скільки?» і «котрий?».

Таблиця 1.5

Питання	Називає	Приклади
Скільки? Котрий?	Кількість, порядок, число	<i>Третій, двадцять</i> <i>п'ять, один.</i>

Прислівник називає ознаку дій і предметів, вказує на обставини, за яких ці явища відбулись. Відповідає на питання «як?», «коли?», «де?», «куди?». Прислівник, як частина мови є незмінною і закінчення не має.

Таблиця 1.6

Питання	Називає	Приклади	Синтаксична роль
Як? Де? Коли? Куди?	Ознаку дії чи предмета та обставини	<i>Без кінця, віч-на-віч,</i> <i>наприкінці</i>	Виступає обставиною або означенням.

Службові частини мови використовують для поєднання слів або речень, але на противагу самостійним частинам мов, вони не мають лексичного значення. В додаток вони не є членами речення.

Сполучник слугує для зв'язку однорідних членів речення та деяких частин складного речення. Наприклад: *і, та, начебто, ніби, незважаючи на те що тощо*.

Прийменник слугує для зв'язків слів у реченні і виражає відношення між предметами, вказує на час, причину та мету дії. Наприклад: *окрім, під час, з-під тощо*.

Частка вживається для підсилення емоційно-експресивних відтінків. На відміну від сполучника і прийменника, частка має виключно смислову функцію. Наприклад: *хай, авжеж, власне, майже, до того ж тощо*.

Вигук – єдина частина мови, що не підлягає самотійним та службовим частинам мови. Вигук використовується для вираження почуттів на письмі або під час мовленнєвого акту. Прикладами вигуків є наступні слова: *ура, ого, агов, гей тощо* [29].

Як в українській та і в англійській мові частини мови поділяють на самотійні і службові. До самотійних належать: іменник (noun), займенник (pronoun), дієслово (verb), прикметник (adjective), прислівник (adverb). До службових частин мов відповідно належать: прийменник (preposition), сполучник (conjunction) та артикль (article). Всі вони виконують аналогічну функцію в англійській мові. Але в українській мові артиклі відсутні, тоді як в англійській артиклі використовують для підкреслення визначеності або невизначеності іменника. Артиклів в англійській всього три, а саме: *a/an, the* [12].

1.4 Дієслово у зіставлюваних мовах

В контексті зіставної лексикології розгляд дієслівної системи англійської та української мов виявляє найбільшу кількість спільних ізоморфічних рис. До цих рис належать насамперед, загальне лексико-граматичне значення, що слугує для передачі дієслівності (*сидіти, шукати, робити, sit, search, do*), різних процесів (*передавати, писати, плекати, pass, write, cherish*), внутрішнього стану людини (*радіти, журитись, турбуватись, joy, grieve, care*), власності (*мати, володіти, have, possess*) тощо. Завдяки цим

лексико-граматичним властивостям дієслово здебільшого функціонує як присудок та вступає в різні поєднання з 1) іменними частинами мови (**nouns**), що виконують функцію підмета (або присудка) речення (*Кішка їсть м'ясо. Сніг падає. Хлопець пише. The cat eats meat. The snow falls. The boy writes.*); 2) дієслово поєднується з дієсловами (**verbs**) (*хотіти їсти, хотіти вчитись; to want to know, to want to study*) або з прислівниками (**adverbs**) (*наполегливо вчитись; to study hard*); 3) з прийменниками (**prepositions**) (*сподіватись на когось; to rely on somebody*) а також зі сполучниками (*neither speak nor do, ні говорити ні робити*) [10].

До аломорфічних рис належать: **сполучення** англійських дієслів з постпозиційними прийменниками (*What are you looking for? Who are you going with?*); класи правильних та неправильних дієслів, як спосіб утворення минулих часів (**regular - irregular verbs**) (*know – knew – known VS знати – знав – знала*); зворотні дієслова в українській мові, що закінчуються на *-ся* (*одягатися, приземлятися*), еквіваленти яких в англійській мові утворюються за допомогою зворотніми займенниками (**reflexive pronouns**) *oneself, themselves* etc. (*to hurt yourself, to blame themselves*); та дієслова в українській мові, що утворюються за допомогою зменшено-пестливих суфіксів: **-ки, -оньки**: *спатки, спатоньки* [1].

Основний поділ дієслів в англійській мові це поділ на **особові (finite)** та **неособові (non-finite)** форми дієслів. Особові форми дієслів поділяються на три системи, що називаються способами: дісний (The Indicative Mood), наказовий (The Imperative Mood) або імператив та умовний спосіб (The Subjunctive (Conditional) mood). **Інфінітив, дієприкметник та дієприслівник, герундій** – також є трьома системами в межах поділу дієслів [13].

В українській мові ця система влаштована по іншому. Дієслово в українській мові включає відмінювані форми, дієслова та дієприкметники та невідмінювані форми – інфінітиви, дієприслівники та форми дієслів, що закінчуються на *-но, -то* (окрема група пасивних дієприкметників: *вправу зроблено, слова забуто*). Цей підвид можна звати і по іншому, а саме **особові**

та **неособові** дієслова. В залежності від закінчень особових форм дієслів (як однини, так і множини) теперішнього і майбутнього часів (простої форми) дієслова в українській мові поділяються на дві дієвідміни. До **першої дієвідміни** належать дієслова, які в третій особі множини у теперішньому та майбутньому часі, мають закінчення *-уть, -ють (беруть, кохають)*. До **другої дієвідміни** належать дієслова, які в третій особі множини у теперішньому та майбутньому часі, мають закінчення *-ать, -ять (виходять, їдять)*.

1.5 Неособові форми дієслів у порівнюваних мовах, їх типи

В обох зіставлюваних мовах існують так звані неособові форми дієслова. Система неособових форм дієслів відрізняється в англійській та українській мовах. Єдину спільну форму неособового дієслова яку мають обидві мови – **інфінітив**. Окрім цього в англійській мові існує така дієслівна конструкція як – **герундій**, що не має відповідника в українській мові. Третьою дієслівною формою в англійській мові є «Participle» (в українській граматиці передається як дієприкметник), що має низку таких функцій, які в українській мові відповідають двом неозначеним формам дієслова – **дієприкметнику** та **дієприслівнику** [13].

Висновки до Розділу 1

Розділ 1 було присвячено теоретичним основам дослідження неособових форм дієслів. Було проаналізовано класифікації мов за ситнаксичними та морфологічними критеріями. Зокрема, було детально розглянуто ізоляційні, аглютинативні, флективні та полісинтетичні мови. Маючи справу з даним теоретичним підґрунтям, можна підсумувати, що обидві мови мають свої домінуючі та рецесивні ознаки, а структура порівнювальних мов не є ідентичною.

Було детально розібрано лексико-граматичні класи слів в англійській та українській мовах, а також виявлено, що дієслово, як частина мови має найбільшу кількість ізоморфічних рис у зіставлюваних мовах. Неособові форми дієслів досліджуються на основі як лінгвістичних, так і мовознавчих

теорій. В даному розділі було розібрано неособові дієслова як в англійській, так і в українській мовах, також було зазначено типи неособових дієслів.

Варто ще раз наголосити на важливості досліджень неособових форм дієслів, так як цей напрямок в лінгвістиці є надзвичайно вагомим. Він нерідко використовується в різних аспектах.

РОЗДІЛ 2.

СЕМАНТИЧНІ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ НЕОСОБОВИХ ФОРМ АНГЛІЙСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ДІЄСЛІВ

2.1. Інфінітив

Інфінітив – це один з видів дієслова, що вживається без спрямованості на особу чи проміжок часу. Інфінітив наявний в переважній більшості мов світу і на письмі може виступати будь-яким членом речення в залежності від контексту. Цей вид дієслова використовують для утворення безособових конструкцій, інфінітивних зворотів та інфінітивних складених дієслів.

Як було зазначено вище, інфінітиви є як в українській, так і в англійській мовах. Вони є важливим елементом мови, оскільки ними можна описувати дії або ситуації загалом, незалежно від конкретної особи чи часу. Це робить мовлення більш ефективним та гнучким.

Інфінітив, що позначає дію в узагальненому вигляді, часто розглядається як початкова або неозначена форма дієслова. В обох мовах інфінітив є однією з основних форм дієслова, яка може вживатися самостійно в реченні, а також може бути основою для утворення інших дієслівних форм.

2.1.1. Семантичні та функціональні риси в англійській мові

Семантичні риси. Інфінітив в англійській мові має форму *to* + основна форма дієслова. Виходячи з вищесказаного, інфінітив – це дієслово, що характеризується наступними ознаками: а) Інфінітив має подвійне лексико-граматичне значення (дія, процес, що розглядається як субстанція). В англійській мові інфінітив називає дію або процес, не виражаючи його відношення до особи, числа та способу дії (*lay, eat*) [13]; б) Типові словотворчі елементи інфінітива суттєво відрізняються в обох мовах [11]. Інфінітивне «*to*» часто називають часткою, але це не так. Це групова морфема інфінітива, а саме слово-морфема, що відрізняє її від інших групових морфем, таких як *-ing, -en, etc.* Як і інші слово-морфем, «*to*» може представляти ціле аналітичне слово. Для прикладу пропонуємо розглянути такий випадок. *-Will you go? -Yes, I*

shall. (в цьому випадку «*shall*» представляє аналітичне слово «*shall go*») - *I want to.* («*to*» представляє аналітичне слово «*to go*»).

Як і інші морфеми, «*to*» може бути відокремлено від решти слова іншим словом або словами. Лінгвісти називають це розщепленим інфінітивом. Наприклад, *He unconsciously appreciate... They asked him to personally intervene....* Важливість цієї частки очевидна ще й з того, що вона може замінити собою інфінітив, якщо його вже було використано в реченні, наприклад: *She wants me to clean the room, but I don't want to.* Вона хоче, щоб я прибрал в кімнаті, але я не хочу (прибирати, робити це). В українській мові в подібних випадках інфінітив може бути взагалі відсутнім.

Наявність чи цієї слово-морфеми безпосередньо залежить від контексту вживання інфінітива в мовленні, тому інфінітив вживається без свої слово-морфеми «*to*» після деяких дієслів та дієслівних виразів, а саме: а) після модальних дієслів (окрім *ought, have*), б) дієслів фізичного сприйняття (*to see, to watch, to hear, to observe*), в) *to make, to let*, г) *had better, would rather, etc* [23].

Функціональні риси. В англійській мові інфінітив може вживатись у функції атрибута модального характеру. Ця ознака за своїм значенням дорівнює підрядному реченню, присудок якого виражає дію, що має відбутись в майбутньому, наприклад: *the project to launch* (проєкт, який має бути запущений), *the job to be done* (робота, яка має бути виконана). Іфінітив також наявний в синтаксичних конструкціях: а саме складений додаток та складений підмет, де він виконує функцію другорядного присудка, або дієслівного складеного присудка, де він виконує функцію присудка.

Інфінітивна форма дієслова може вживатись як предикативний член складеного іменного присудка після дієслова-зв'язки «*to be*». Наприклад: *The task of the students was to write a course paper.* Завдання студентів полягало в тому, щоб написати курсову роботу.

В англійській мові пасивні та доконані форми інфінітива часто вживаються після дієслів неповної предикації. Наприклад: *She only asked to be heard.* Вона тільки просила, щоб її почули.

В розмовній англійській мові інфінітив іноді вживається у функції присудка без дієслова зв'язки, наприклад: *I, do it! Ніколи!* В українській мові в таких випадках вживаються інші конструкції. *Щоб я це зробив! Ніколи!*

Як особові, так і не особові дієслова, а саме інфінітив пов'язаний з: а) прислівниками «*to jump enthusiastically*», б) іменниками та займенниками, що позначають виконавця або об'єкт певної дії в англійській мові, наприклад: *She wanted him to pick her up*. Наступною особливістю інфінітива в англійській мові є відсутність пасивних форм інфінітива тривалого часу.

2.1.2. Семантичні та функціональні риси в українській мові

Семантичні риси. В українській мові, так само як і в англійській, інфінітив без вираження відношення до особи, числа та способу дії – називає процес або дію (*лежати, їсти*). В українській мові інфінітив характеризується такими типовими твірними морфемами: суфікси *-ти (-ть)* (*додавати, бродить*), *-ну, -ува (-юва), -а, -и, -і(-ї) + -ти* (*їсти, класти, читати, відповідати*).

Дуже характерним явищем української мови є форми інфінітива зі зменшено-пестливим значенням (*diminutive meaning*), утворені за допомогою суфіксів, властивих також іменникам, наприклад: *спатоньки, їстоньки, питоньки, спатусі* та інші: *їстоньки не їм, і питоньки не пю та виглядаю все Зозуленьку мою* (Є. Глібов).

Ще однією ізоморфічною рисою є те, що інфінітив пов'язаний з прислівниками в обох мовах, наприклад: *співати голосно*. Парадигма українського інфінітива характеризується загальнодієслівними категоріями перехідності – неперехідності, виду і способу (*стояти – стати, написати – бути написаним, побороти – поборотися*).

Функціональні риси. Окрім різних морфологічних характеристик, існує багато особливостей у синтаксичному вживанні інфінітивів в обох мовах. Наприклад, в українській мові інфінітив широко вживається у функції наказового способу (*Мовчати! – Silence!*), у значенні спонукання до дії (*Принести мені це завтра!*) тощо.

Якщо в англійській мові після дієслова-зв'язки «to be» можна вживати інфінітив, то в українській мові після дієслова-зв'язки «бути» інфінітиву бути не може. Для прикладу наведемо речення: *To be in the relationships is to know how to forgive. Бути у відносинах – означає (це означає) вміти прощати.*

Як було зазначено, в англійській мові після дієслів неповної предикації використовується пасивні та досконалі форми інфінітива. В українській мові у відповідних випадках вживається підрядне речення або особова форма дієслова в простому реченні зі вставними словами, такими як: мабуть, напевно. Наприклад: *Він, мабуть, вже поїхав закордон. He must have left abroad.*

Для української мови є характерним використання підрядних означальних речень, тоді як в англійській мові інфінітив може передавати предикативні відношення до деяких назв, пов'язаних з ним у реченні. Наприклад: *Я хочу, щоб ти зробив перший крок. I want you to make the first step. Вона – людина, яка владнає це (повинна владнати це). She is a woman to handle it.*

В українській мові перед інфінітивом може вживатись іменник або займенник, що позначає виконавця дії (але він також може бути й відсутнім). *Я наказав (їм) не запізнюватись. Я попросила (подругу) зустріти мене.* В англійській мові в обох випадках згадка про виконавця є обов'язковою. *I told them to not be late. I asked my friend to meet me.*

2.2. Дієприкметник та дієприслівник

«Participle» (дієприкметник), в українській мові відповідає двом неозначеним формам дієслова – дієприкметнику та дієприслівнику. «Participle» як англійська дієслівна форма поєднує у собі ознаки прикметника та прислівника. Вживаючись в атрибутивному значенні, він відповідає дієприкметнику в українській мові, а коли вживається в значенні обставини, то відповідає дієприслівнику. Дієприкметник і дієприслівник стоять окремо від особових форм дієслова і мають свої характерні особливості. Дієприкметник поєднує в собі категорії дієслова та прикметника, тому його часто називають дієслівно-іменною формою, тобто проміжною між дієсловом

та прикметником. Про те, що дієприслівник в українській мові є проміжною лексико-граматичною категорією, перехідною від дієслова до прислівника, свідчать і такі його ознаки, як морфологічна незмінність і типова синтаксична функція обставинного слова [13].

2.2.1. Семантичні та функціональні риси в англійській мові

Дієприкметник англійської мови (**Participle**). Англійський дієприкметник характеризується досить складною системою форм, зокрема: **Participle I** (Теперішній доконаний вид) або Present Participle в активному та пасивному станах (*closing, being closed*), **Participle II** (Дієприкметник) або Past Participle (*closed*) та **Perfect Participle** (Дієприкметник доконаного виду) в активному та пасивному станах (*having closed, having been closed*)

The active Participle I (*drawing*) може мати атрибутивне та обставинне значення, тому може відповідати українському дієприкметнику теперішнього часу (*малюючий*) або дієслівній описовій атрибутивній конструкції (*той, хто (який) малює*), або дієприслівнику (*малюючи*).

The passive Participle I дієприкметника (*being left*) має частіше обставинне, ніж атрибутивне значення, відповідає зазвичай українській дієслівній описовій конструкції (*коли мене покинули*), рідше - дієприслівнику (*будучи покинутим*). **Participle II** має лише атрибутивне значення, тому здебільшого відповідає українському пасивному дієприкметнику: *closed* - *зачинений*.

The Perfect Participle вживається лише в обставинному значенні. Він відповідає переважно українському дієприслівнику минулого часу або дієслівній описовій конструкції, наприклад: *having closed* (закривши; коли/після того як я... він закрив); *having been closed* (будучи зачиненим/коли (після того, як) його ... її зачинили). Цей англійський дієприкметник не можна вживати, коли треба передати безперервність послідовності дій, тоді як український дієприслівник минулого часу (*написавши, полетівши, прибравши*) може виражати як передування дії, так і безперервність послідовності дії.

Participle (Дієприкметник) виражає категорію часу в теперішньому та доконаному видах. Але часове значення завжди є залежним і визначається співвідношенням з присудком або обставиною часу. Participle I переважно підкреслює одночасність позначуваної ним дії з дією, позначеною присудком, тоді як Perfect Participle вказує на дію, яка передувала дії присудка і була завершена до початку іншої дії.

Категорію виду (аспекту) Participle розкриває непослідовно та обмежено. Аспектуальне значення його форм зазвичай підпорядковане часовому значенню. Participle I в атрибутивній функції має переважно аспектуальне значення процесуальності (*the girl coughing... дівчина, яка зараз кашляє*). Past and Perfect Participles (Дієприкметники минулого та доконаного виду) мають аспектуальне значення завершеності дії: *cut, having cut (порізаний, порізавши)*.

Дієприкметники в англійській мові також мають форми активного та пасивного стану. На відміну від українського дієприкметника, англійський дієприкметник не має жодної з категорій іменника - роду, числа, відмінка. Він широко використовується для утворення аналітичних часових форм особових дієслів і може входити як складова частина до специфічних англійських синтаксичних конструкцій, зокрема, до так званих «Абсолютних дієприкметникових конструкцій», «Складнопідрядних речень з дієприкметником» та інших [13].

2.2.2. Семантичні та функціональні риси в українській мові

Дієприкметник в українській мові має значення двох частин мови, а саме дієслова та означення. Кожен дієприкметник належить до того ж аспекту, що й дієслово, від якого він утворений. Відповідно будується і часова форма: дієприкметники, утворені від дієслів недоконаного виду, мають часові форми минулого і теперішнього часу, а дієприкметники, утворені від дієслів доконаного виду, мають лише форми минулого часу.

Активні дієприкметники передають ознаку, спричинену їхнім носієм, тобто ознаку, яка безпосередньо пов'язана з предметом, що змінюється, або

зумовлена діяльністю його носія, наприклад: палаюча будівля, сяючі очі, посивіле волосся. Вони можуть мати значення теперішнього часу недоконаного виду (*сивіючий, чергуючий, виконуючий*) або значення минулого часу доконаного виду (*посивілий, стемнілий, зів'ялий*). На сьогоднішній день активні дієприкметники теперішнього часу із суфіксами *-уч-* (*-юн-*) та *-ач-* (*-яч-*): *сивіючий, чергуючий, виконуючий* майже не вживаються. Замість них частіше вживається конструкція типу «той»: *той, що (який, хто) сивіє (чергує, виконує)*. Цим дієприкметникам відповідає **Participle I**. Активні дієприкметники минулого часу доконаного виду утворюються за допомогою суфікса *-л-*: *посивілий, стемнілий*.

Пасивні дієприкметники теперішнього часу в сучасній українській мові не утворюються. У їхньому значенні дуже часто вживаються розглянуті форми пасивних дієприкметників минулого часу, утворені від перехідних дієслів недоконаного виду (*використана тема*). Пасивні дієприкметники минулого часу утворюються за допомогою суфіксів *-т-, -н-, -ен-, (-єн-)* від дієслів доконаного виду: *пофарбований, виконаний* [13].

Дієприслівник поєднує в собі функції дієслова та прислівника. Таким чином, для нього характерні такі ознаки: а) Його лексико-граматичне значення «ознака або характеристика якої-небудь дії»; б) Типові твірні елементами, що залежать від типу дієприкметника. Дієприслівники недоконаного виду утворюються від основи теперішнього часу дієслів недоконаного виду за допомогою суфіксів *-учи(сь), -ючи(сь), -ачи(сь), -ячи(сь)*. Наприклад: *сміючись, пишучи, танцюючи, балакаючи*. В англійській мові вони переважно мають еквівалент Participle I активного стану: *eating, dancing*. Дієприкметники з суфіксом *-ся* інколи передаються тим самим дієприкметником пасивного стану: *будучи щасливим*. Наприклад: *випив - випивши, написав - написавши, похвалив – похваливши*. Видові характеристики виражені дуже чітко, де дієприслівники недоконаного виду співвідносяться з дієслівними формами теперішнього часу, пор: *пишуть - пишучи, купують – купуючи*, а форми доконаного виду співвідносяться з дієслівними формами минулого часу, пор:

ухвалив - ухваливши, з'їв – з'ївши. Тому дієприслівники недоконаного виду дуже часто називають дієприслівниками «теперішнього часу», хоча вони не обов'язково передають теперішню дію, а зазвичай показують одночасність дії з дією присудка. Дієприслівники доконаного виду так само називаються дієприслівниками «минулого часу», хоча вони не передають минулої дії, а переважно вказують на те, що дія відбулася раніше, ніж дія, виражена присудком. Отже, час у дієприслівниках виражається як відносний, залежний, тобто такий, що сприймається не відповідно до часу мовлення, а відповідно до дії, вираженої присудком [13].

2.3. Герундій та його аналоги в українській мові

Герундій (Gerund) є безособовою формою дієслова з характерним закінченням *-ing*. Він поєднує в собі властивості дієслова та іменника. Герундій не виражає число, особу чи спосіб, а також не вживається з артиклями. Його аналогом в українській мові є іменники, що утворились від дієслів, інфінітиви, а в деяких випадках і дієприкметники та дієприслівники.

2.3.1. Семантичні та функціональні риси в англійській мові

Герундій - це дієслівна форма, що характеризується наступними ознаками: а) Його подвійне лексико-граматичне значення "дія, яка частково розглянута як процес"; б) Типова групова морфема *-ing*.; в) Граматична категорія стану (див. парадигму нижче).

Таблиця 2.1

Active voice	Passive voice
driving	being driven
having driven	having been driven

г) Герундій у поєднанні нагадує сполучуваність дієслова (герундій поєднується з прислівниками, з іменниками або займенниками, що позначають об'єкт дії) і іменника (герундій поєднується з прийменниками, з присвійними займенниками, іменниками у присвійному відмінку); г) Типовими синтаксичними функціями герундія є функції підмета, додатка, ознаки тощо, наприклад: *It was nice meeting you today.*

Особливістю англійської мови є те, що герундій дуже широко використовується як центр комплексів (нексусів), синонімічних підрядним реченням: *I know of her having passed the exam. I know that she has passed the exam.*

Разом з підметом та іншими залежними від нього словами герундій може утворювати різні своєрідні синтаксичні конструкції, так звані **герундіальні** конструкції. У зв'язках з іншими частинами речення ці конструкції розглядаються як одне ціле, тоді як відношення між словами всередині такої конструкції нагадують відношення між частинами речення, наприклад: *Her not having passed the exam was surprising.* Порівняйте цей приклад з його трансформованими варіантами, де предикативні відношення стають очевидними: *It was weird she had not passed the exam. The fact that she had not passed the exam was weird.*

Вживаючись у реченні як окреме слово, герундій виконує синтаксичні функції, більш характерні для іменника, ніж для дієслова: функції підмета, додатка, обставини та ознаки, наприклад: *Loving is forgiving.*

2.3.2. Семантичні та функціональні риси еквівалентів герундія в українській мові

В українській мові **інфінітив** зазвичай називає дію, тому його часто сприймають як відповідник герундія, наприклад: *Я люблю гуляти. Він любить бігати.* Рідше еквівалентами англійського герундія виступають українські **іменники** або **дієприкметники** і **дієприслівники**.

У тих випадках, коли герундій вживається в конструкції з предикативними відношеннями, єдиним еквівалентом в українській мові може бути підрядне речення з дієприкметником-присудком: *There is a chance of hers passing this exam. Є шанс, що вона складе цей екзамен.*

Відповідна дієслівна форма відсутня в більшості індоєвропейських мов, у тому числі й в українській. Дещо близьким за значенням до англійського герундія є український віддієслівний іменник, але між ними є велика різниця. Віддієслівний іменник в обох мовах виражає предметність, тоді як герундій

виражає процесуальність. Віддієслівний іменник, будучи створеним, має стабільний характер, тоді як англійський герундій, будучи дієслівною формою, створюється лише для конкретного випадку. Наприклад, якби в українській мові був герундій, то від дієслова можна було б творити форми типу *їдання (порівняйте з віддієслівним іменником *їжа*).

В англійській мові існує чітка відмінність між герундієм та віддієслівним іменником. Про це свідчить низка формальних відмінностей між цими двома поняттями: віддієслівні іменники вживаються з артиклями, вказівними займенниками та неозначеними займенниками, чого не можна сказати про герундій. Герундій може вживатись з безприйменниковим об'єктом і змінюватися за допомогою обставин, як будь-яка дієслівна форма, тоді як віддієслівний іменник не має таких характеристик [13].

Висновки до Розділу 2

Неособові форми дієслова виражають дію не вказуючи на особу, число та спосіб. Натомість вони вказують на час, що залежить від моменту дії.

Розділ 2 було присвячено практичним основам дослідження неособових форм дієслів в зіставлюваних мовах. Було проаналізовано та надано приклади семантичних і функціональних рис неособових дієслів, таких як: інфінітив, дієприслівник і дієприкметник та герундій і його відповідники в українській мові. Було детально проаналізовано та проілюстровано в таблиці усі особливості порівнюваних мов. Зокрема, варто наголосити, що дослідження безособових форм дієслів є досить важливим напрямком лінгвістики і не менш важливим елементом мовленнєвої системи.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Курсова робота присвячена розгляду семантичних та функціональних властивостей неособових форм дієслів в англійській та українській мовах, що дозволяє детально розглянути особливості даного дослідження порівняльного мовознавства у розділі граматики. За підсумками проведеного дослідження та проведеного аналізу варто відмітити наступне.

1. Визначено семантичні та функціональні властивості неособових форм дієслів в зіставляваних мовах. Досліджено лексико-граматичні класи слів у мовах, що порівнюються. Було висвітлено значення дієслова в англійській та українській мовах.
2. У теоретичній частині класифікували мови за типом граматичного формування слова (синтетичні та аналітичні) та за способом вираження предикативних відношень (номінативні, егративні, пасивні, ізоляційні, аглютинативні, флективні мови та полісинтетичні мови). Також окреслили ізоморфічні та аломорфічні риси в англійській та українській мовах. Після опрацювання теоретичного матеріалу було обрано методикку для проведення власного аналізу. Було використано метод порівняльного аналізу.
3. У практичній частині наведено детальний опис семантичних та функціональних рис неособових форм дієслів, а саме the Infinitive, Participle I, Participle II, the Gerund, а також Інфінітива, Дієприкметника, Дієприслівника та відповідників Герундія в українській мові. Під час дослідження практичної частини курсової роботи було використано англомовні медіа.
4. Загалом мета роботи та поставлені завдання було досягнуто, а наведена методика та результати дослідження можуть бути вдосконалені та використані наступниками.

RÉSUMÉ / PEZIOME

In English Nonfinite forms of the verbs are not functioning as predicates as they do not have number, tense, person or mood. There are four verbals in English language:

the Infinitive (*is the base form of the verb, it has aspect and voice distinctions and nominal character which is revealed in its functions (a Subject, Predicative, Object, etc.)*), **the Gerund** (*is an ing-form made from the verb, it has the features of the verb, i.e. voice distinctions (active/passive), Indefinite and Perfect forms but at the same time the Gerund has nominal features (can be Subject, Object, part of a Compound Predicate)*), **Participle I and Participle II** (*Participles possess adjectival and adverbial characteristics as they are used in the functions consistent with Attributes and Adverbial Modifiers*). Participle I forms an active structure and that is why it can also be called an Active Participle, while Participle II forms a passive structure and can be called Passive Participle (*They have common functions such as Attributive, Predicative, Complex Object, Adverbial Modifiers and Parenthesis*).

In Ukrainian Nonfinite verbs are the following: **Інфінітив** (*characterized by general verb categories of transitivity – intransitivity, aspect and voice. The Infinitive is in both languages one of the main forms of verb that can be used independently in the sentence and can be the basis for other verb forms to be created*), **Дієприкметник та Дієприслівник** (*In English Participle combines both adjective and adverb features. Being used in the attributive meaning, it corresponds to ukrainian Дієприкметник, but being used in circumstantial meaning it corresponds to Дієприслівник*).

As for **Герундій**, more seldom Ukrainian nouns or *diyepryslivnyks* correspond to English Gerund. But more often Ukrainian Infinitive is an equivalent of the Gerund as it denotes the action.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Березенко, В.М. Порівняльна типологія англійської української мов: Навчальний посібник. – К.: Видавничий центр КНЛУ, 2010. — С.19;
2. Березенко, В.М. Verbal and nonverbal cues to deception in Modern English discourse // Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного університету. Серія “Філологія. Педагогіка. Психологія”: [Збірник наукових статей]. - Випуск 36 . – К. : Вид. центр КНЛУ, 2018. – С. 64-71.
3. Березенко, В.М. Developing the pragmatic competence of foreign learners: guidelines to using constatives in modern English discourse // Advanced Education, 2019 (13), 81-88 Web of Science.
4. Березенко, В.М. Communicative language teaching approach in promoting the linguistic competence of EFL learners / V. Berezenko, O. Cherkhava, Y. Musiienko // Advanced Education, 2022 (20), 88-96 Web of Science
5. Угорська мова [Електронний ресурс] : Аглютинативні мови та приклади. — Режим доступу до ресурсу: https://www.wikidata.uk-ua.nina.az/Угорська_мова.html
6. Жовтобрюх, М.А. Система частин мови в українській лінгвістичній традиції // Мовознавство.-1993.- №3. — С.9;
7. Вихованець, І. Р. Граматика української мови / І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Грищенко. — К. : Рад. шк., 1982. — С. 42.
8. Жовтобрюх, М. А. Курс сучасної української літературної мови / М. А. Жовтобрюх, Б. М. Кулик. — К. : Рад. шк., 1982. - С. 187.
9. Сучасна українська літературна мова / за ред. А. П. Грищенка. — [2-ге вид., перероб. і допов.] — К. : Вища шк., 1997. — С. 316.
10. Корунець, І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов. Навчальний посібник. – Вінниця: Нова Книга, 2003 - 464 с.
11. George Yule (2010). The Study of Language Fourth edition. Cambridge University Press

12. Частини мови [Електронний ресурс] : Частини мови в англійській мові – класифікація та вживання — Режим доступу до ресурсу: <https://yappicorp.com.ua/hramatyka-anhliiskoi-movy/chastyny-movy-v-anhliiskii-movi-klasyfikatsiia-ta-vzhyvannia>
13. Karamysheva, I. D. Contrastive Grammar of English and Ukrainian Languages : Textbook; Second edition, revised / Iryna Karamysheva — Vinnytsia: Nova Knyha Publishers, 2012. — 320 p.
14. Ганич, Д. І., Олійник І. С. Словник лінгвістичних термінів. — К. : Вища школа, Гол. вид-во, 1985. — 360 с.
15. Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови. Синтаксис. — Донецьк: ДонНУ, 2001. — 663 с.
16. Жлуктенко, Ю. О., Бублик В. Н. Контрастивна лінгвістика: Проблеми і перспективи // Мовознавство. — 1976. — № 4. — С. 3-15.
17. Кочерган, М. П. Основи зіставного мовознавства: Підручник. — К. : Академія, 2006. — 424 с.
18. Левицький, А. Е. Порівняльна граматики англійської та української мов: Підручник. — К. : Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2008. — 264 с.
19. Порівняльні дослідження з граматики англійської, української, російської мов / Відп. ред. Ю. О. Жлуктенко. — К. : Наукова думка, 1981. — 353 с.
20. Сучасна українська мова: Підручник / За ред. О.Д. Пономарева. — К. : Либідь, 2001. — 400 с.
21. Селіванова, О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. — Полтава: Довкілля-К, 2006. — 716 с.
22. Сосюр Фердинанде. Курс загальної лінгвістики: Пер. з фр. А. Корнійчук, К. Тищенко. — К. : Основи, 1998. — 324 с.
23. Carter R., McCarthy M. Cambridge Grammar of English. A Comprehensive Guide. Spoken and Written English Grammar and Usage. — Cambridge University Press, 2007. — 973 p.

24. Collins Cobuild English Grammar. — L.: Harper Collins Publishers, 1992. — 486 p.
25. Kobrina, N.A., Korneyeva, E.A. An Outline of Modern English Syntax. — M.: Higher School Publishing House, 1965. — 210 p.
26. Leech G., Svartvic J. A Communicative Grammar of English. — L. — N.Y.: Longman, 1994. — 423 p.
27. Carter R., McCarthy M. Cambridge Grammar of English. A Comprehensive Guide. Spoken and Written English Grammar and Usage. — Cambridge University Press, 2007. — 973 p.
28. Герундій [Електронний ресурс] : Герундій в англійській мові — Режим доступу до ресурсу: <https://grammarway.com/ua/gerund>
29. Частини мови [Електронний ресурс] : Все про частини мови – пояснення та таблиці — Режим доступу до ресурсу: <https://buki.com.ua/news/vse-pro-castini-movi-poyasnennya-ta-tablici/>

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. The paradox of choice. Barry Schwartz. TED.

Рік випуску: 2007. Тривалість відео: 20 хвилин. Скрипт відео взято з <https://www.youtube.com/watch?v=VO6XEQIsCoM&t=984s>

2. A smarter, more precise way to think about public health. Sue Desmond-Hellmann. TED.

Рік випуску: 2017. Тривалість відео: 14 хвилин. Скрипт відео взято з <https://www.youtube.com/watch?v=ddxHlkIuHqg&t=274s>

3. Sermon: Like Little Children. United Church of God.

Рік випуску: 2020. Тривалість відео: 68 хвилин. Скрипт відео взято з <https://www.youtube.com/watch?v=XVjPEGRUADE&t=2574s>

4. David Michod. The King.

Рік випуску: 2019. Тривалість фільму: 140 хвилин. Скрипт фільму взято з https://www.imdb.com/video/vi2313535257/?playlistId=tt7984766&ref_=tt_ov_vi

5. Saul Dibb. Journey's End.

Рік випуску: 2017. Тривалість фільму: 107 хвилин. Скрипт фільму взято з <https://www.imdb.com/title/tt3780500/>